

Comunitat, Intervenció Socioeducativa i Desigualtats: Tendències 2015/2016 de Recerca Actuals

Codi: 43219

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4313815 Recerca en Educació	OT	1	2

Professor de contacte

Nom: Xavier Úcar Martínez

Correu electrònic: Xavier.Ucar@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Equip docent

Josefina Sala Roca

Marta Bertrán Tarrés

Prerequisits

No hi ha

Objectius

Aquest mòdul és obligatori de l'especialitat de Desigualtats, recerca i acció educativa i és optatiu de la resta d'especialitats

Aquest mòdul pretén oferir les eines necessàries per a poder analitzar les situacions i escenaris comunitaris des de la recerca, per a poder generar respostes educatives adequades. En la proposta s'incidirà en especial en el coneixement dels entorns de l'educació comunitària i les dimensions -capital social, xarxes socials, capacitació parental i relació entre iguals- que condueixen a l'empoderament dels grups en entorns complexos. A partir de la utilització de recursos teòrics, metodològics i epistemològics que afavoreixen l'estudi i l'anàlisi de la intervenció socioeducativa en contextos comunitaris, el mòdul permetrà innovar en el disseny, planificació i desenvolupament de projectes i programes socioeducatius. S'abordaran les següents temàtiques:

- Educació comunitària, capital social, xarxes socials i empoderament
- Infància i adolescència en risc, sistemes de protecció, capacitació parental, relació entre iguals

Competències

- Aplicar els coneixements adquirits i la capacitat per resoldre problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb l'àrea d'estudi pròpia
- Comunicar els resultats de la recerca, el coneixement adquirit i les implicacions per a la pràctica, i adequar-ne el registre al públic i als protocols formals.
- Comunicar les pròpies conclusions, i els coneixements i les raons últimes que les sustenten, a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats
- Desenvolupar valors professionals que incloguin ètica pròpia de la recerca en educació, en particular el respecte a la diversitat d'opinions i de manera de ser i de fer.

- Incorporar les TIC en el procés d'investigació, la cerca i la gestió de la informació, l'anàlisi de dades i la difusió i la comunicació de resultats.
- Integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació incompleta o limitada que inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels coneixements i judicis propis
- Planificar recerques d'acord amb problemes relacionats amb la pràctica, tenint en compte els avenços teòrics en el camp de coneixement.
- Recollir dades per a la recerca en coherència amb l'opció metodològica triada.
- Reconèixer i relacionar els aspectes teòrics, empírics i socials del domini específic de recerca.
- Reconèixer i relacionar els principis bàsics de la recerca en el camp de l'educació i les desigualtats
- Tenir coneixements que aportin una base o una oportunitat per ser originals a l'hora de desenvolupar i/o aplicar idees, sovint en un context de recerca
- Tenir les habilitats d'aprenentatge que permetin continuar estudiant d'una manera que ha de ser principalment autodirigida o autònoma

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar els marcs teòrics de referència per establir els que orienten la recerca
2. Analitzar investigacions sobre els processos d'apoderament comunitari
3. Aplicar els coneixements adquirits i la capacitat per resoldre problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb l'àrea d'estudi pròpia
4. Avaluar recursos teòrics, metodològics i epistemològics que afavoreixin l'estudi i anàlisi de la intervenció socioeducativa en contextos comunitaris
5. Cercar i analitzar referents teòrics en la literatura científica sobre l'educació comunitària i les dimensions (capital social, xarxes socials, capacitació parental i relació entre iguals) que condueixen a l'apoderament dels grups en entorns complexos
6. Comunicar les pròpies conclusions, i els coneixements i les raons últimes que les sustenten, a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats
7. Conèixer recursos teòrics, metodològics i epistemològics que afavoreixen l'estudi científic de la intervenció socioeducativa en contextos comunitaris
8. Defensar oralment, fent servir la tecnologia idònia, la recerca duta a terme.
9. Desenvolupar valors professionals que incloguin ètica pròpia de la recerca en educació, en particular el respecte a la diversitat d'opinions i de manera de ser i de fer.
10. Determinar la informació i els subjectes implicats en l'estudi.
11. Elaborar informes d'investigació d'acord amb l'estructura de protocols formals.
12. Identificar problemàtiques d'investigació relacionades amb la intervenció socioeducativa i dissenys de projectes d'investigació que permeten donar-los resposta
13. Identificar problemes d'investigació rellevants per a la pràctica
14. Identificar referents teòricocientífics i avaluar-ne l'adequació per interpretar la intervenció socioeducativa
15. Incorporar les TIC en el procés d'investigació, la cerca i la gestió de la informació, l'anàlisi de dades i la difusió i la comunicació de resultats.
16. Integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació incompleta o limitada que inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels coneixements i judicis propis
17. jutjar la rellevància i pertinència teòrica i social d'una problemàtica d'investigació en l'àmbit de la intervenció socioeducativa
18. Reconèixer problemàtiques d'investigació rellevants en el camp de l'educació comunitària i els processos d'apoderament.
19. Tenir coneixements que aportin una base o una oportunitat per ser originals a l'hora de desenvolupar i/o aplicar idees, sovint en un context de recerca
20. Tenir les habilitats d'aprenentatge que permetin continuar estudiant d'una manera que ha de ser principalment autodirigida o autònoma
21. Utilitzar mètodes, tècniques i estratègies d'investigació i elaborar el disseny pertinent a problemes d'investigació en el context de la intervenció socioeducativa.

Continguts

1. Pedagogia social i educació comunitària: teoria de la comunitat com a elecció
2. La recerca en educació comunitària
3. Capital social i xarxes socioeducatives
4. Intervenció socioeducativa i processos d'empoderament
5. Models de protecció de la infància i adolescència en risc
6. Problemàtiques específiques dels joves tutelats
7. Transició a la vida independent dels joves tutelats
8. Projectes d'empoderament amb joves tutelats
9. Cultures juvenils ciutadania i consum
10. Cultures juvenils xarxes i participació social
11. La capacitat parental

Metodologia

L'activitat formativa es desenvoluparà a partir de les dinàmiques següents:

- Classes magistrals/expositives per part dels professors
- Lectura d'articles i fons documentals
- Anàlisi i discussió col·lectiva d'articles i fons documentals
- Pràctiques d'aula: resolució de problemes / casos / exercicis.
- Presentació / exposició oral de treballs.
- Tutories.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Anàlisi i discussió col·lectiva d'articles i fons documentals	14	0,56	1, 3, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 19, 20
Classes magistrals/expositives per part dels professors	18	0,72	1, 2, 5, 7, 12, 13, 14, 16, 17, 19
Pràctiques d'aula: resolució de problemes / casos / exercicis.	9	0,36	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20
Pràctiques d'aula: resolució de problemes / casos / exercicis.	9	0,36	6, 7, 8, 11, 13, 15, 16, 19
Tipus: Supervisades			
Tutories	20	0,8	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21
Tipus: Autònomes			
Lectura d'articles i fons documentals	80	3,2	2, 4, 5, 7, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19

Avaluació

Assistència i participació en les sessions	20%

Activitats durant el desenvolupament del mòdul	30%

Memòria / treball individual de mòdul	50%

L'avaluació del mòdul es realitzarà mitjançant les activitats que s'assenyalen.

La nota final serà el promig ponderat de les activitats previstes. Per poder aplicar aquest criteri serà necessari obtenir com a mínim un 4 a totes les activitats, les realitzades durant el desenvolupament del mòdul i a la memòria/treball final del mòdul.

L'assistència a classe és obligatòria. Per poder obtenir una avaluació final positiva l'estudiant haurà d'haver assistit a un mínim d'un 80% de les classes.

El procediment de revisió de les proves es realitzarà de forma individual.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència i participació en les sessions	20%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21
Activitats durant el desenvolupament del mòdul	30%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21
Memòria / treball individual de mòdul	50%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21

Bibliografia

ARNAU-SABATÉS, L., MARZO, M. T., JARIOT, M., & SALA-ROCA, J. (2014). Learning basic employability competence: a challenge for the active labour insertion of adolescents in residential care in their transition to adulthood. *European Journal of Social Work*, 17(2), 252-265.

BARBERO, J.M., CORTES, F. (2005). *Trabajo comunitario, organización y desarrollo social*. Alianza. Madrid.

BERTRAN, M. (2015). Factors that influence friendship choices in two schools under three: An approach towards child culture in formal settings in Barcelona. *Childhood*, 22 (2):187-200.

BERTRAN, M., BADIA, V. (2015). El tiempo de espera en la adopción: ¿tiempo de riesgo o de formación para la prevención para las familias? *Aloma*, 32(2): 65-75.

CAMERON, C., MOSS, P. (Eds.) (2011). *Social Pedagogy and working with children and young people. Where care and education meet*. Jessica Kingsley Publishers: London and Philadelphia

Del Valle, J., Saireno, A.M., Bravo, A. (2011). *Salut mental de menors en acolliment residencial*. Badajoz: Junta de Extremadura.

Fernandez, E., Barth, R.P. (ed). (2010). [How Does Foster Care Work? International Evidence on Outcomes](#). London: Jessica Kingsley.

Greenfield, P., & SUZUKI, L. (1998). "Cultura y Desarrollo Humano: Implicaciones Parentales Educativas, Pediátricas y de Salud Mental". En Siegel y K. A. Renninger (eds.) (1998) *Handbook of Child Psychology*. New York: Wiley. 1059-1109. <http://psicologiacultural.org/Pdfs/Traducciones/Greenfield y Suzuki.pdf>

Helve, H., Bynner, J. (2007). *Youth and Social Capital*. England: The Tufnell Press.

KORNBECK, J., ROSENDAL JENSEN, N. (Eds) (2012) *Social Pedagogy for the entire human lifespan, Vol. II*. Europäischer Hochschulverlag GmbH & Co. KG.: Bremen

KORNBECK, J., ROSENDAL JENSEN, N. (Eds.) (2011). *Social Pedagogy for the entire human lifespan, Vol. I*. Bremen: Europäischer Hochschulverlag GmbH & Co. KG.

KORNBECK, J.; ÚCAR, X. (Eds) (2015) *Latin American Social Pedagogy: relaying concepts, values and methods between Europe and the Americas*. Studies in Comparative Social pedagogies and International Social Work and Social policy, Vol. XXVIII. Bremen: EVH/Academicpress GmbH.

Lareau, A. (2003). *Unequal Childhoods. Class, race, and family life*. California: University of California Press.

LLENA, A., PARCERISA, A., ÚCAR, X. (2009). *10 Ideas clave. La acción comunitaria*. Graò. Barcelona.

MCDANIEL, M, COURTNEY, M, PERGAMIT, MR & LOWENSTEIN, C (2015). Preparing for a "Next Generation" Evaluation of Independent Living Programs for Youth in Foster Care. Project Overview. Chicago: Chapin Hall

Montserrat, C., Casas, F., Malo, S., Bertran, I. (2012). *Els itineraris educatius dels joves extutelats*. Col·lecció Infància i Adolescència 6. Barcelona: Departament de Benestar Social i Família.

REQUENA, F. (2008). *Redes sociales y Sociedad civil*. CIS. Madrid

Roll, P. (2004). Families, social capital and educational outcomes, *British Journal of Sociology of Education*, 52, 4, 390 - 416

Sala Roca, J., Jariot García, M., Villalba Biarnés, A., Rodríguez Parrón, M. (2009). *Analysis of factors involved in the social inclusion process of young people fostered in residential care institutions*. *Children and Youth Services Review*, 31(12), 1251-1257.

Soldevila, A., Peregrino, A., Oriol, X., Filella, G. (2012). Evaluation of residential care from the perspective of older adolescents in care. The need for a new construct: optimum professional proximity. *Child & Family Social Work*, DOI: 10.1111/j.1365-2206.2012.00843.x

Stein. M., Munro, E.R. (2008). [*Young People's Transitions from Care to Adulthood*](#). London: Jessica Kingsley.

Willis, P. (2008). Los soldados rasos de la modernidad. La dialéctica del consumo cultural y la escuela del siglo XXI. *Revista de la asociación de la Sociología de la educación, RASE 1 (3): 43-66*.